

INFORMATION OM HUSMÅREN

HUSMÅR

Mange husejere har stiftet bekendtskab med måren – enten i privatboligen eller på sommerhusets loft. Men selvom husmåren kan være årsag til ubehagelige gener er den ikke – det med officielle øjne – et skadedyr. Tilmed er det ét af de smukkeste og mest fascinerende dyr i den danske fauna, og derfor bør man grundigt overveje, om man måske alligevel kan acceptere den.

En voksen husmår (*Martes foina*) er ca. 70 cm lang. Heraf udgør halen de 25 cm. Den lever fortrinsvis af rov af mindre pattedyr fra mus til pindsvin og af fugle og fugleæg.

Husmåren parrer sig i juli-august måned, men ungerne fødes først det følgende forår i marts eller april. Der er som oftest 2-5 unger i kullet; de dier ret længe og bliver i boet de første 3 måneder. Husmåren kan bo i gamle rovfugle- eller kragereder, men den slår sig gerne ned i huse. Den foretrækker udhuse og lader, men i de seneste år er husmåren blevet stadig mere almindelig på lofter i sommer- og parcelhuse, og den trives åbenbart godt i forstadskvarterer.

- der er viden til forskel!

Skader på bygninger

En husmår angriber ikke mennesker, og den gnaver ikke i træværk eller andet, men dens støj på loftet generer mange, og mårerne kan svine til med deres ekskrementer og med resterne af deres bytte, der kan give en ubehagelig lugt.

Drejer det sig om et hus med stråtag, kan måren rive huller for at komme ind; men den alvorligste risiko ved at have mårer på loftet er dog, at de kan kradse og rive i isoleringsmaterialerne.

Rotter på loftet

Lyden fra en rotte bliver ikke så sjældent forvekslet med støj fra en husmår. Hører man gnavelyste, er det uden tvivl rotter, som er på spil. Kan man ikke finde ekskrementer eller andet, som afslører dyrets art, kan man eventuelt drysse mel på et område og se efter fodspor i det. Spor efter gnavertænder i gulerødder eller i en pakke margarine, som lægges ud på loftet, vil også kunne vise, hvad det drejer sig om.

En del af oplysningerne i denne vejledning skyldes skytte Mogens Rosengaard, Østenfjeldvej 3, 8581 Nimtofte, som i samarbejde med vildtbiologisk Station, 8410 Rønde har undersøgt husmårenes færden omkring og i huse og mulighederne for at fange dem.

Falcks Redningskorps har udgivet en vejledning om husmårer i huse og hjælper abonnenter med fældefangst.

Lukning af adgangsvej

Den rimeligste løsning på længere sigt er naturligvis at forhindre, at mårerne har adgang til huset. I nogle tilfælde drejer det sig blot om at reparere en tagsten eller en vindskede, men i mange tilfælde er det lettere sagt end gjort at få gjort huset gjort mårsikkert. Som en tommelfingerregel kan man sige, at hvor der kan stoppes et hønseæg ind, kan en mår også komme igennem.

Husmåren er en meget dygtig klatrer. Den finder ofte vej op til taget ad espaliertræer, ved nedløbsrør eller eventuelt via læmure eller større træer, som vokser tæt ved huset.

Snavsede poteaftryk på muren eller kradsemærker kan vise, hvilken rute, den benytter. I nogle tilfælde er det muligt at forhindre måren i at komme op på loftet ved at skære de grene osv. væk, som den plejer at bruge. En tragt af trådvæv (hønsetråd), som anbringes rundt om stammen, kan forhindre måren i at klatre op. Tragten's brede ende skal vende nedad og være mindst 60 cm i diameter. Underkanten skal være i mindst 1,5 meters højde, og tragten skal være 60-90 cm dyb, så måren ikke simpelthen springer over den. På læmure kan man f.eks. lægge hønsetråd i bølger pr. meter vil være rimeligt.

Man skal selvfølgelig ikke lukke måren inde på loftet, men enten foretage den endelige lukning på et tidspunkt, hvor den er ude, eller fordrive den først.

Fordrivelse.

Måren kan ikke lide uro og støj, så i nogle tilfælde kan man jage den bort fra loftet, simpelthen ved at forskrække og forstyrre den.

Største chance for resultat opnås ved at opsætte en eller flere højtalere på loftet, som tilsluttes radio eller båndspiller i beboelsen. Når måren er aktiv, tændes for fuld styrke i korte perioder med pauser imellem. Hvis man samtidig kan blinke med kraftigt lys på loftet, øges virkningen.

Specielle ultralyd-sendere, som af og til anbefales til formålet, er ikke effektive. De kan måske få en mår til at flytte rundt på loftet, men vil ikke fordrive den.

En husmår har en meget veludviklet lugtesans, og lægger man rigeligt med naftalin, menneskehår eller hjortetakolie på loftet, kan det i nogle tilfælde få måren til at flytte. Man kan eventuelt hælde olien på klude eller aviser og hænge dem i snore over de steder, hvor måren færdes. Det er selvfølgelig mest effektivt at bruge både lys, lyd og lugtstoffer samtidig.

Fældefangst

Hvis det ikke lykkes at fordrive måren, må man overveje indfangning og aflivning. Beslutter man sig for at prøve at fange måren, er det lettest, hvis man ikke først har forsøgt at fordrive den. De regler, som følges, fremgår af "Lov om jagt og vildtforvaltning" og "Bekendtgørelse om vildt-skader" (nr. 42 af 21. januar 1994). Er man i tvivl, kan man henvende sig til den stedlige vildtforvaltningskonsulent, der er ansat under Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, tlf. 72 54 30 00.

Husmåren må jages fra 01.09 til 31.01, og den er altså fredet i den periode, hvor den kan have unger. Måren må dog gerne bekæmpes i fredningstiden, når den findes i eller ved bygninger, i en afstand af indtil 25 fra bebyggelse, i indhegnede haver, samt i pelsdyrfarme; men man skal selvfølgelig ikke gøre det, hvis man ikke er helt sikker på, at man kan finde og aflive ungerne. Mårfælden skal være indrettet, så den fanger dyret levende og uskadt. Dens indgangsåbning må ikke være større end 30 x 30 cm, og fældens længste indvendige mål må ikke overstige 175 cm.

Har du et Husstands-abonnement hos Falck, kan du få hjælp ad den vej. I modsat kan du selv forsøge dig som "pelsjæger".

Du kan købe mårfælder af de forskellige bekæmpelsesfirmaer, korn og fodrefirmaer og byggemarkeder.

Allerede inden du køber en mårfælde, kan du starte de indledende øvelser: lokke-fodring.

Læg ca. 10 hønseæg – helst friske, lidt snavsede landæg – forskellige steder i nærheden af huset. Æggene skal lægges parvis, og i det ene laves et hul med en diameter på ½-1 cm. Når måren begynder at æde af æggene, skal du hele tiden sørge for at fylde op med nye æg. Først når måren er blevet fortrolig med at æde det pågældende sted, sættes fælden op, og æggene lægges i den.

Mårfælden har åbning i begge ender, og begge lemmer skal være åbne. Anbring et lille æg i holderen midt i fælden. De to lemmer løftes samtidig, og den tungeformede del af den lange bøjle i fældens ene side trykkes indad og opad, således at den kommer til at hvile i holderen.

Man kan eventuelt fastholde lemmene åbne ved at sætte en pind i klemme, mens man placere bøjlen på holderen.

Fælden dækkes med blade og græs og tilses morgen og aften. Fanger du måren, skal du hurtigt sørge for, at den aflives. Du kan eventuelt på forhånd træffe en aftale med en jæger.

Det er forbudt at holde måren i fangenskab.

Aflivning eller genudsætning?

Aflivning af måren skal foretages af en dyrlæge eller af en jæger med gyldigt jagt-tegn. Fangst af mår i dræbende fælder er forbudt.

Det er både dyrplageri og forbudt at aflive mårer ved udlægning af gift. Hvis man ønsker at genudsætte måren bør dette ske meget langt fra fangststedet, da måren ellers med lethed finder tilbage til sit gamle opholdssted.

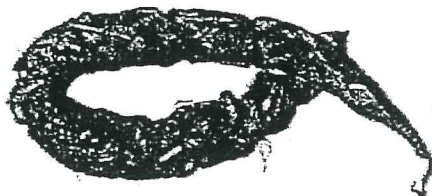
Jagt med skydning af måren er sjældent en mulighed, fordi måren kun er aktiv om natten, hvor jagt er forbudt, og fordi det normalt heller ikke er tilladt at drive jagt i villakvarterer.

Er det en husmår eller har du rotter på loftet?

Man ser normalt ikke meget til sine husmårer. De kommer først frem om natten for at jage og vender tilbage, før man står op. Det første, man bliver opmærksom på, vil næsten altid være larmen, når måren tumler sig på loftet. En mår gnaver imidlertid ikke i træværk og lignende, og hører man derfor gnavefyde fra loftet, drejer det sig uden tvivl om mus eller rotter.

Ekskrementer

Et sikkert tegn på mårens tilstedeværelse vil være dens ekskrementer. De er normalt 8-10 cm lange og 1-2 cm tykke, og som regel er de snoede og trukket ud i en spids. Indholdet består af hår, fjer og knoglerester. Husmårens ekskrementer lugter stærkt, og den bruger ofte særlige latrinpladser, hvor der kan ligge store mængder ekskrementer.

Højre bagfod

Højre forfod

Fodspor

Husmårens fodspor er aflangt. Der er som regel tydelig aftryk af kløerne, og et mårspor kan altså let skelnes fra det runde spor af en tamkat.

Husmårens forfodsspor er på nogenlunde fast bund ca. 3,5 cm langt og ca. 3,2 cm bredt. Bagfodssporet er ca. 4 cm langt og 3 cm bredt.

Skridtlængden er som regel forholdsvis lille. Spring er langt den mest fortrukne gangart, som mårerne benytter under de fleste forhold, om end de til tider bevæger sig i gang eller trav og her ofte sætter bagfoden i forfodssporet.

Rotter på loftet

Lyden fra en rotte bliver ikke så sjældent forvekslet med støjen fra en husmår. Hører man gnavefyde, er det uden tvivl rotter, som er på spil. Kan man ikke finde ekskrementer eller andet, som afslører dyrets art, kan man eventuelt drysse mel på et område og se efter fodspor i det. Gnavspor i gulerødder eller i en skive margarine, som lægges ud på loftet, vil også kunne vise, hvad det drejer sig om.

Brugsanvisning

Allerede inden du bestiller en mårfælde, kan du starte de indledende øvelser:

Lokkefodringen

- Læg ca. 10 hønseæg – helst friske, lidt snavsede landæg – forskellige steder i nærheden af huset.
- Æggene skal lægges parvis, og i det ene laves et hul med en diameter på ½-1 cm.
- Når måren begynder at æde æggene, skal du hele tiden sørge for at fylde op med nye æg.
- Først når måren er blevet fortrolig med at æde det pågældende sted, sættes fælden op, og æggene lægges i den.

Indfangningen

- Mårfælden har åbning i begge ender, og begge lemme skal være åbne. Anbring et lille æg i holderen midt i fælden.
- De to lemme løftes samtidig, og den tungeformede del af den lange bøjle i fældens ene side trykkes indad og opad, således at den kommer til at hvile på holderen.
- Man kan eventuelt fastholde lemmene åbne ved at sætte en pind i klemme, mens man placerer bøjlen på holderen.
- Fældes dækkes med blade og græs og tilses morgen og aften.
- Fanger du måren, skal du hurtigt sørge for, at den aflives. Du kan eventuelt på forhånd træffe aftale med en jæger.

Det er dyrplageri og forbudt at holde måren i fangenskab!

Det er dyrplageri og forbudt at aflive måren ved drukning!